

0555 - ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ДЕТСКО ОСИГУРУВАЊЕ СО ПОВЕЌЕКРАТНА УПЛАТА НА ПРЕМИЈА КАДЕ ШТО ДОГОВАРАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

1. Со овие Услови за детско осигурување со повеќекратна уплата на премија (во понатамошниот текст: Услови) каде што договарачот на осигурувањето го презема инвестицискиот ризик, се уредуваат и дефинираат правата и обврските на сите учесници во овој комбиниран вид на животното осигурување.
2. Во смисла на овие Услови, ризико осигурувањето се однесува на Договарачот од чиј живот зависи исплатата на осигурената сума за смрт, додека инвестициската компонента е поврзана со доживувањето на детето, кое е осигуреник за инвестициската компонента на овој вид осигурување.
3. Овие Услови се составен и неразделен дел од договорот за детско осигурување со повеќекратна уплата на премија каде што договарачот на осигурувањето го презема инвестицискиот ризик (во понатамошниот текст: детско осигурување или осигурување) кој договарачот на осигурувањето го склучува со Кроациа осигурување АД, Друштво за осигурување на живот, Скопје.
4. Договарач може да биде родителот или старателот на детето, како и секое друго физичко лице кое има интерес да ја плаќа премијата.

Член 2

Одделните поими кои се користат во овие Посебни услови го имаат следното значење:

- **понуда** е предлог за склучување на договор за детско осигурување и се поднесува во писмена форма на образец на осигурувачот;
- **понудувач** е лице кое има намера да склучи договор за детско осигурување и за таа цел поднесува писмена понуда до осигурувачот;
- **осигурувач** е Кроација осигурување АД - Друштво за осигурување на живот, Скопје;
- **договарач** е лице кое склучува договор за детско осигурување со осигурувачот и презема обврска за плаќање на премија и други обврски што врз основа на договорот настануваат за страната која се појавува наспроти осигурувачот. Договарач може да биде родител, старател или друго лице кое има интерес за осигурување на детето;
- **осигуреник за ризикот смрт** е договарачот на осигурувањето, од чиј живот зависи исплатата на осигурената сума за смрт.
- **осигуреник за инвестициската компонента** е детето на кое се однесува осигурувањето и од чие доживување зависи исплатата на вредноста на инвестициското портфолио;
- **корисник на осигурувањето** е детето-осигуреник за инвестициска компонента во чија корист се договара осигурувањето и на кое му се исплаќа вредноста на инвестициското портфолио при доспевање на полисата;

- **договорена осигурена сума** (во понатамошниот текст: осигурена сума) е сумата определена со договорот која осигурувачот е должен да ја исплати кога ќе настане осигуран случај;
- **полиса** е исправа за склучениот договор за детско осигурување;
- **премија на осигурувањето** е износ што договарачот е должен да му го плати на осигурувачот врз основа на договорот за детско осигурување. Премијата се состои од премија за вложување - инвестициски дел, премија за покритие на осигурување на ризик од смрт на договарачот (премија за осигурување) и влезни трошоци за спроведување на осигурувањето.
- **инвестицискиот дел на премијата** е наменет за купување на удели во фонд, односно фондови. Сопственик на уделите во инвестицискиот фонд, односно фондови е Осигурувачот;
- **премијата за покритие на ризик од смрт** ги покрива годишните износи за осигурување, а висината се утврдува со тарифник на Осигурувачот;
- **трошоците за спроведување на осигурувањето** се дел од премијата кој се однесува на покривање трошоци за стекнување, административни трошоци, влезни и излезни надоместоци на инвестицискиот фонд (ако ДУ-ИФ во согласност со проспектот на фондот истите ги наплаќа) и други трошоци поврзани со спроведување на осигурувањето и се пресметуваат од вкупниот износ на премијата за секоја година од времетраење на договорот за осигурување;
- **осигурен случај** е иден, неизвесен настан независен од исклучивата волја на договарачот или осигуреникот, кој може да предизвика штета и кој припаѓа во ризиците што осигурувачот ги покрива со својата дејност;
- **осигурена сума во случај на доживување** е вредноста на инвестициското портфолио по истек на осигурувањето;
- **инвестициско портфолио** е лична сметка која е отворена кај осигурителот и на која се евидентира вкупниот број на удели на инвестицискиот фонд за еден договор за осигурување;
- **друштво за управување со инвестициски фондови** е акционерско друштво со седиште во Република Северна Македонија кое има дозвола од Комисијата за хартии од вредност за вршење на работи за основање и управување со инвестициски фондови;
- **инвестициски фонд** се здружени парични средства наменети за инвестирање, прибрани од инвеститори преку јавен повик или приватна понуда, со кои за сметка на инвеститорите управува друштво за управување со инвестициски фондови;
- **проспект на фондот** е документ во кој се содржани сите информации битни за носење на информирана одлука за вложување во фонд, а посебно детални информации за стратегијата на вложување на имотот, целите и инвестициската политика на фондот, како и профилот на вложувањата за кои е наменет фондот и ризиците поврзани со вложувањата. Ажурирана верзија на проспектот се наоѓа на интернет страницата на осигурувачот и друштвото за управување со инвестициски фондови заедно со останатите документи на инвестицискиот фонд;
- **документот со клучни информации** ги содржи сите клучни информации за ова детско осигурување, а се доставува до договарачот на осигурувањето пред склучување на договор за осигурување на живот како би можел договарачот да донесе

- одлука за склучување договор за осигурување на живот. Ажурирана верзија на документот со клучни информации се наоѓа на интернет страницата на осигурувачот;
- **удел** е сразмерен пресметковен дел од вкупната вредност на инвестицискиот фонд кој зависи од висината на влогот во инвестицискиот фонд и цената на еден инвестиционен удел на денот на инвестирањето;
  - **цена на уделот на фондот** е вредност на уделот на фондот, а се пресметува на начин одреден со законот кој го регулира работењето со фондови и проспектоот на фондот;
  - **рата на премија** е износ на уплата на делот на годишната премија согласно со договорот за детското осигурување;
  - **референтен ден на ратата** е денот на кој се утврдува референтниот број на удели, односно денот на кој се врши купување на удели;
  - **референтен број на рати на удели** е бројот кој се добива кога инвестицискиот дел од секоја рата на премијата ќе се подели со цената на уделите во фондот на референтниот ден на ратата/денот на купување удели;
  - **референтен број на удели** е збир на сите референтни броеви на удели од дотогаш уплатените рати на премија;
  - **вредност на референтниот број на удели на одреден датум** е производот со бројот на купените удели и цената на уделот на денот на пресметката;
  - **вредност на имотот на инвестицискиот фонд** е збир на вредноста на хартиите од вредност во портфолиото на инвестицискиот фонд, паричните депозити на фондот кај банките и друг имот на фондот;
  - **нето вредност на имотот на инвестицискиот фонд** е вредноста на имотот намалена за износот на обврските на фондот;
  - **надомест во случај на смрт на осигуреникот-дете** е вредноста на инвестициското портфолио од петтиот работен ден по денот на поднесување на барањето за надомест на штета, согласно одредбите на овие услови;
  - **надомест во случај на смрт на /договарачот** е вредноста на инвестициското портфолио на петтиот работен ден од денот на поднесување на барањето за надомест на штета и вредноста на осигурената сума за смрт;
  - **надомест за доживување или осигурена сума за доживување** е вредноста на инвестициското портфолио на денот на доспевање (истек) на полисата;
  - **пристапна старост** претставува разликата помеѓу календарската година во која почнува осигурувањето и календарската година на раѓање на осигуреникот;
  - **математичка резерва** е вид на техничка резерва која се пресметува и издвојува за подмирување на идните обврски по однос на долгорочните договори за детско осигурување;
  - **капитализација** – вредност на референтниот број на удели по престанок на плаќање на премја и изминат временски период од најмалку 3 години.

Член 3

1. Детското осигурување со повеќекратна уплата на премија каде договарачот на осигурувањето го презема инвестицискиот ризик, е вид на осигурување каде инвестициската и осигурителната компонента се одвоени. Инвестицискиот дел е директно врзан за цената на уделот на инвестицискиот фонд, односно фондови и движењето на цената на уделот ја одредува неговата парична вредност.

- Инвестицискиот дел од премијата за детското осигурување се инвестира во инвестициски фонд, односно фондови. На референтниот ден на ратата се пресметува референтниот број на удели, со кој се поврзува паричната вредност на полисата.
- Договарачот во целостго презема ризикот од вложувањата во инвестицискиот фонд. Стратегијата на вложување, целите и инвестиционите политики на инвестицискиот фонд, како и ризиците поврзани со вложувањата се детално опишани во Проспектот на инвестицискиот фонд.
- Договарачот неотповикливо го овластува осигурувачот во свое име, а за сметка на договарачот да купува удели од инвестицискиот фонд.
- Вредноста на инвестициското портфолио не е загарантирана при истекот на осигурувањето, при откуп и при смрт. Со зголемување на цената на единиците на инвестицискиот фонд, се зголемува и вредноста на инвестициското портфолио вложен во име на договарачот, со намалување на цената на единиците на инвестицискиот фонд, се намалува и вредноста на инвестициското портфолио вложено во име на Договарачот.
- Согласно овие Услови, Договарач може да биде лице на возраст од 18 (осумнаесет) до 60 (шеесет) години, а Осигуреник може да биде дете на возраст од 0 (нула) до навршени 18 (осумнаесет) години.
- Минималното траење на договорот за детско осигурување изнесува 15 (петнаесет) години, а максималното траење изнесува 32 (триесет и две) години.
- Минималната годишна премија за детското осигурување изнесува 300 (триста) евра но, нема ограничување на максималната годишна премија.
- Покрај детското осигурување по овие Услови може да се договорот и дополнителни осигурувања за осигуреникот (детето) и тоа: осигурување од незгода и осигурување за операции, согласно дополнителните услови за осигурување на Осигурувачот кои се составен дел на договорот за осигурување.
- Сите изјави и барања на договорните страни се поднесуваат исклучително во писмена форма, а се смета дека се доставени оној ден кога ги примила договорната страна до која се испратени. Во случај кога изјавата, односно барањето се доставува по пошта, како ден на приемот, за секоја договорна страна, се смета датумот на поштенскиот жиг.

II. ПОНУДА

Член 4

- Пред пополнување и потпишување на Понудата, Осигурувачот на Договарачот на осигурувањето му ги дава во писмена форма преддоговорните информации, документот со клучни информации, како и сите податоци согласно членовите 49 и 50 од Законот за супервизија во осигурувањето со разумно време за донесување на конечна одлука за пополнување и потпишување на Понудата и склучување на Договорот за осигурување.
- Понудата за осигурување на живот, поднесена на образец на осигурувачот, е составен и неразделен дел на договорот и ги содржи сите битни елементи на договорот за осигурување на живот.
- Понудата мора да се пополни целосно, вистинито и точно и во неа мора да се наведат сите факти значајни за преземањето на ризиците и склучувањето на договорот за осигурување на живот.
- Осигурувачот има право, по приемот на понудата, да побара и дополнителни податоци, односно утврдување на дополнителни факти, битни за склучување на договорот.

5. Понудата ја потпишува Договорачот (лицето кое го договорува осигурувањето и ја плаќа премијата) и родителот или старателот на детето осигуреник.

Член 5

1. Писмената понуда за склучување на договорот го обврзува осигурувачот да одговори на понудата 8 (осум) дена од денот кога осигурувачот ја примил понудата за осигурување и дополнителна документација. Ако осигурувачот во тој рок не ја одбие понудата, која не отстапува од условите на осигурувачот под кои се склучува предложеното осигурување, ќе се смета дека ја прифатил понудата и дека договорот е склучен.
2. Осигурувачот го задржува правото да ја одбие понудата за осигурување без наведување на причините за одбивање на понудата, а добиените документи остануваат како прилог на одбиената понуда (осигурувачот ќе ги врати само документите доставени во оригинал).
3. Договорачот е должен писмено да го извести Осигурувачот ако во периодот од поднесување на понудата, до склучување на договорот за осигурување, настане зголемување на опасноста по здравјето или животот на договорачот, како тешка болест или повреда.

III. ПОЛИСА

Член 6

1. Полисата за осигурување содржи: назив на Осигурувачот, име и презиме на Договорачот, име и презиме на Осигуреникот и датум на раѓање, осигурен случај, почеток и истек на осигурувањето, премија на осигурувањето, корисник во случај на доживување, името на Друштвото за управување со инвестицискиот фонд односно фондови, назив на фондот односно фондови, распределба на премија за вложување, осигурување и трошоци за спроведување на осигурувањето.
2. Полисата за детско осигурување е доказ за склучен договор за детско осигурување.
3. Договорот за детско осигурување е склучен кога договорачот и родителот/старателот на осигуреникот ќе ја потпишат понудата за детско осигурување и ќе се уплати првата рата.
4. Потписите на договорачот и родителот/старателот на осигуреникот на понудата за детско осигурување, се сметаат за потпис на полисата.
5. Составен дел на договорот за детско осигурување се понудата, полисата, овие Услови, документот со клучни информации, и други прилози и додатоци кон полисата, согласноста од Договорачот како и можните посебни писмени изјави на договорачот и осигурувачот.
6. Како составен и неразделен дел на договорот за осигурување на живот, на задната страна од полисата е содржана Табела со приказ на процентуална распределба на премија.
7. Ако со детското осигурување се договори и дополнително осигурување, составни делови на договорот се и дополнителните услови на осигурувачот за соодветното дополнително осигурување.

Член 7

1. Полисата може да гласи на одредено лице или по наредба, но не може да гласи на доносител.
2. Осигурувачот издава полиса во еден примерок, според податоците од понудата. Ако полисата суштински се разликува од понудата и другите писмени изјави на договорачот, тој може писмено

да достави приговор во рок од еден месец од приемот на полисата. Ако тоа не го стори, содржината на полисата важи.

IV. ПОЧЕТОК И ИСТЕК НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 8

1. Почетокот, времетраењето и истекот на осигурувањето се дефинирани во понудата и во полисата.
2. Детското осигурување започнува во 00:00 часот, оној ден кој во полисата е наведен како почеток на осигурувањето, првиот ден во месецот кој следи по месецот на склучување на договорот и уплата на првата рата од премијата за осигурување.
3. Обврската на осигурувачот почнува во 00:00 часот, оној ден кој во полисата е наведен како почеток на осигурувањето, само во случај ако до тогаш во целост е платена првата рата од премијата.
4. Обврската на осигурувачот за детското осигурување трае до 00:00 часот на денот кој во полисата за осигурување е наведен како истек на осигурувањето.
5. Во случај на смрт на било кој од учесниците во Договорот за осигурување пред почеток на осигурувањето, ќе се врати уплатената премија.
6. Во секој случај осигурувањето престанува да важи кога:
  - ќе настане осигурен случај – смрт на договарач и ќе се исплати осигурената сума за смрт, вклучувајќи ја и вредноста на инвестициското портфолио во согласност со Член 21 - Обврски на Осигурувачот;
  - ќе настане осигурен случај – смрт на детето осигуреник и ќе се исплати вредноста на инвестициското портфолио;
  - ќе биде исплатена откупната вредност на полисата, односно вредноста на инвестициското портфолио на денот на откуп;
  - ако не е платена премијата согласно овие услови;
  - во случај на раскинување или поништување на договорот за осигурување, согласно овие услови или согласно Закон.
  - Во календарската година кога осигуреникот ќе наполни 32 години старост.

V. ОСИГУРЕНА СУМА И ПРЕМИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 9

1. Премијата на осигурувањето, како и висината на осигурената сума за смрт, спогодбено ја утврдуваат договарачот и осигурувачот врз основа на податоците од понудата, важечките ценовници, пристапната старост на договарачот, времетраењето на осигурувањето и роковите и периодот на плаќање на премијата.
2. Кај зголемен ризик можат да се договорат дополнителни премии или посебни услови.

Член 10

1. Премијата на осигурувањето и осигурената сума се договараат во евра или во денари. Премијата по правило се плаќа во денари во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на РСМ на денот на уплатата. Доколку законските прописи кои го регулираат платниот промет со странски средства на плаќање дозволуваат уплати на премии во евра, тогаш плаќањето може да биде извршено и во евра.
2. За подгодишен начин на плаќање на премијата, осигурувачот не пресметува дополнителен надомест.
3. Договорачот е должен да ја плаќа премијата во договорените рокови и на договорениот начин, а осигурувачот е должен да ја прими премијата од секое лице кое има правен интерес премијата да биде платена.
4. Се смета дека ратата за премијата е платена оној ден кога осигурувачот ја примил уплатата.
5. Премијата се плаќа на благајните на осигурувачот или се уплатува преку носител на платен промет (банка, пошта или друга финансиска институција).
6. Ако уплатата на ратата за премијата не може да се реализира од причини за кои е одговорен договорачот, се смета дека премијата е платена оној ден кога е реализирана уплатата.
7. Ратата за премијата се плаќа во полн износ, без намалување за трошоците на платниот промет.
8. Ако договорачот доцни со плаќањето на една или повеќе премии, со плаќањето на премијата најпрво се подмируваат неплатените премии достасани за наплата.

VI. ПОСЛЕДИЦИ ОД НЕПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈАТА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 11

1. Ако договорачот не ја плати премијата ниту 5 (пет) месеци по достасувањето, осигурувачот ќе го повика со препорачано писмо да ја плати достасаната премија во рок од 30 (триесет) дена од денот на врачувањето на препорачаното писмо.
2. Ако во рокот утврден со препорачаното писмо од став (1) на овој член, достасаната премија не ја плати договорачот, ниту тоа го направи некое друго заинтересирано лице, осигурувачот може:
  - со изјава да го раскине договорот, ако премијата била платена за помалку од 3 (три) години и во тој случај дотогаш уплатената премија не му се враќа на договорачот, или
  - ако се платени најмалку три годишни премии, да му изјави на договорачот дека вредноста на неговата полиса е еднаква на референтниот број на удели на денот на капитализација. Со капитализацијата престанува да важи осигурувањето за ризик од смрт.
3. Овој член не се применува доколку премијата е платена еднократно и однапред за целото времетраење на детското осигурување.
4. Во случај на капитализација, дополнителните осигурувања кои се приклучени кон основното осигурување престануваат да важат.

VII. ИЗБОР НА ФОНД

Член 12

1. Договорарот при склучување на договорот за осигурување на живот ги избира инвестициските фондови кои се наведени во понудата и кои се управуваат од соодветното Друштво за управување со инвестициски фондови наведено во понудата. Договорарот на осигурувањето го презема инвестицискиот ризик при промена на вредноста на инвестициските удели.
2. Договорарот може да побара промена на фонд во рамки на фондовите со кои управува Друштво за управување со инвестициски фондови како и промена на Друштво за управување со инвестициски фондови. Промената се врши во рок од 5 работни дена по примена документација за промена на фонд од страна на Договорарот.
3. Осигурувачот во случај да дојде до припојување или ликвидација на отворениот инвестициски фонд каде се вложува премијата за вложување, да го извести договарачот, за настанатите промени на друштвото за управување со инвестициски фондови и без дополнителни трошоци да му понуди:
  - да премине во друг фонд кај истото друштво за управување со инвестициски фондови или
  - да премине во друг фонд кај друго друштво за управување со инвестициски фондови.
4. По основ на понудата од претходниот став, договарачот на осигурувањето треба да се произнесе во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето.
5. Ако договарачот на осигурувањето не ја прифати можноста за премин во друг фонд согласно точка (3) од овој член, осигурувачот ќе смета дека настанал случај на доживување и на договарачот ќе му ја исплати вредноста на инвестициското портфолио, утврдено на денот на истекот на рокот од став (4) од овој член без наплата на какви било излезни трошоци и ќе му го врати неискористениот дел од премијата за осигурување.

VIII. ИНВЕСТИЦИСКО ПОРТФОЛИО

Член 13

1. Уплатената премија за осигурување намалена за премијата за покрите на ризикот од смрт како и трошоците за осигурување, го сочинуваат инвестицискиот дел од премијата, а се користи за инвестирање во инвестициски фонд односно фондови.
2. Референтниот број на удели на ратата зависи од цената на уделот на референтниот ден на ратата, а се пресметува од инвестицискиот дел на ратата на премијата и цената на уделот на референтниот ден на ратата.
3. Осигурувачот за секој договарач/осигуреник и поединечна полиса, води посебна евиденција во регистарот на удели во кој ги евидентира уделите во отворените инвестициски фондови кои се стекнати со премијата за вложување, и во кој се водат податоците за бројот, вредноста на купените удели и промена на состојбата на уделите.
4. Осигурувачот за секоја полиса го следи референтниот број на удели и вредноста на референтниот број на удели.
5. Основицата за пресметка на вредноста на референтниот број на удели го сочинува референтниот број на удели и цената на уделите на инвестицискиот фонд, односно фондови која важи на денот на пресметка. Валутата на цената на уделите на инвестицискиот фонд, односно фондови е изразена во денари.

6. Вредноста на инвестициското портфолио на денот на пресметка се добива кога ќе се помножат референтниот број на удели и цената на уделот на инвестицискиот фонд на денот на пресметка.
7. Осигурувачот извршува пресметка на инвестициското портфолио еднаш месечно. По отпочнувањето на осигурувањето и уплата на износот на ратите за премиите за осигурување, осигурувачот го пресметува референтниот број на уделот за ратата на референтниот ден на ратата.
8. Во случај на истек на осигурувањето, осигурувачот ја извршува пресметката на вредноста на референтниот број на денот на истекот на осигурувањето.
9. Во случај на смрт на осигуреникот кога пријавата е примена во текот на периодот на осигурување, осигурувачот ја пресметува вредноста на референтниот број на удели на петтиот работен ден од кога е поднесена пријавата.
10. Во случај на смрт на осигуреникот, ако пријавата е примена по истекот на договорот за осигурување, осигурувачот ја пресметува вредноста на референтниот број на уделите на денот на истек на осигурувањето.
11. Во случај на откуп на осигурувањето, осигурувачот ја пресметува вредноста на референтниот број на удели на првиот следен работен ден од кога е поднесено барањето. Исплатата на вредноста на сметка во овој случај се врши во рок од 14 дена од денот на применото барање за откуп.
12. Осигурувачот е должен до Договарачот и осигуреникот да достави годишен извештај за склучениот договор за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови најдоцна во рок од 30 дена од завршувањето на деловната година. Годишниот извештај содржи податоци за: сите уплати по основ на премија за осигурување и распределба на премијата; износот на инвестициското портфолио на почетокот на деловната година (вклучително и бројот на удели и цената на уделот), односно од почетокот на договорот за осигурување, доколку е склучен во текот на деловната година; промените што се настанати во деловната година, одделно за секоја промена во инвестициското портфолио (број на удели, цена на уделот и датум на промена и опис на трансакцијата и износот на инвестициското портфолио на крајот на годината, вклучително и бројот на удели и цената на уделот).
13. Исто така, осигурувачот е должен на својата интернет страница да обезбеди дневни податоци за вредноста на уделите на отворениот инвестициски фонд или линк до официјално објавени дневни податоци за вредноста на уделите на отворениот инвестициски фонд.

IX. ОБВРСКИ НА ДОГОВАРАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 14

1. Договарачот е должен при склучување на договорот да му ги пријави на осигурувачот сите околности кои се значајни за оцената на ризикот, а кои му се познати или не можеле да му останат непознати. За важни се сметаат особено оние околности за кои осигурувачот писмено прашал во понудата.
2. Одредбата на став (1) од овој член особено се однесува на околностите за кои осигурувачот бара дополнителни податоци.

3. Договарачот е должен за време на траењето на осигурувањето да го извести осигурувачот за секоја промена на околностите која може да биде од значење за оценка на ризикот и кои се битни за договореното осигурување.
4. Договарачот е должен, согласно став 3 од овој член, без одлагање да го извести осигурувачот за зголемувањето на ризикот, ако ризикот е зголемен со некоја негова постапка, а ако зголемувањето на ризикот се случило без негово учество, тој е должен да го извести во рок од 14 дена од кога дознал за тоа. Договарачот е должен, на барање на осигурувачот, да ги обезбеди од осигуреникот сите потребни податоци кои на него се однесуваат.
5. Ако зголемувањето на ризикот е толкаво што осигурувачот не би склучил договор ако постоела таква состојба во моментот на неговото склучување, тој може да го раскине договорот.
6. Ако договорот за детско осигурување, се склучува во име или за сметка на дете чиј родител/старател е друго лице а не е договарачот на осигурување, одредбите на ова поглавје и на поглавје VIII од овие Посебни услови се однесуваат и на родителот/старателот на детето, ако знаел дека податоците кои се нужни за оцена на ризикот се непотполни или неточни.

Член 15

(1) Договарачот е должен за време на траењето на осигурувањето да го извести осигурувачот за секоја промена на околностите која може да биде од значење за оценка на ризикот и околности кои се битни за договореното осигурување, особено ако осигуреникот за време на осигурувањето ја промени професијата, занимањето (пилот, пиротехничар-демонтер на мини, нуркач, рудар) или започне да се занимава со некои од екстремните спортови како алпинизам, банџи-џампинг и параглајдерство, нуркање, летање со змеј, односно дејностите за кои осигурувачот пресметува зголемена премија.

(2) Тој е должен, согласно став 1 од овој член, без одлагање да го извести осигурувачот за зголемувањето на ризикот, ако ризикот е зголемен со некоја негова постапка, а ако зголемувањето на ризикот се случило без негово учество, тој е должен да го извести во рок од 14 дена од кога дознал за тоа.

(3) Ако зголемувањето на ризикот е толкаво што осигурувачот не би склучил договор ако постоела таква состојба во моментот на неговото склучување, тој може да го раскине договорот.

(4) Ако зголемувањето на ризикот е толкаво што осигурувачот би склучил договор само со поголема премија, ако постоела таква состојба во моментот на склучувањето на договорот, тој може на договарачот на осигурувањето да му предложи нова стапка на премијата.

(5) Ако договарачот на осигурувањето не се согласи со нова стапка на премијата во рок од 14 дена од приемот на предлогот на новата стапка, договорот престанува според самиот закон.

(6) Договорот останува во сила и осигурувачот повеќе не може да ги користи овластувањата да му предложи на договарачот на осигурувањето нова стапка на премијата или да го раскине договорот, ако не ги искористи тие овластувања во рок од еден месец откако дознал, на кој и да е начин, за зголемувањето на ризикот, или ако уште пред истекот на тој рок на кој и да е

начин покаже дека се согласува со продолжувањето на договорот (ако ја прими премијата, исплати надомест за осигурен случај што настанал по тоа зголемување и слично).

(7) Ако осигурениот случај настане пред да биде известен осигурувачот за зголемувањето на ризикот или откако е известен за зголемувањето на ризикот, но пред да го раскине договорот, или да постигне спогодба со договарачот на осигурувањето за зголемување на премијата, надоместот се намалува во сразмер меѓу платените премии и премиите што би требало да се платат според зголемениот ризик.

Член 16

1. Договарачот е должен, писмено да го извести Осигурувачот во случај на промена на адресата во полисата за осигурување на живот, како и за промена на адресата на електронското сандаче, пријавена од договарачот, најдоцна во рок од 5 (пет) дена од денот на извршената промена.
2. Доколку Договарачот/Осигуреникот кај Осигурувачот достави адреса на електронско сандаче, Осигурувачот може да ги доставува писмата наменети за Договарачот/Осигуреникот на наведената адреса на електронско сандаче.

X. НЕТОЧНА ПРИЈАВА

Член 17

1. Ако договарачот на осигурувањето намерно направил неточна пријава, односно дал неточни податоци, или намерно премолчил некоја околност од таква природа што осигурувачот не би склучил договор ако ја знаел вистинската состојба на работите и околностите, осигурувачот може да бара поништување на договорот и осигурувачот нема обврска да ја исплати осигурената сума.
2. Во случај на поништување на договорот од причините наведени во став (1) од овој член, осигурувачот ја задржува наплатената премија.
3. Правото на осигурувачот да бара поништување на договорот престанува ако тој во рок од 3 (три) месеци од денот на дознавањето за неточноста на пријавата или за премолчувањето не му изјави на договарачот или корисникот на осигурувањето дека има намера да го користи тоа право.

Член 18

1. Ако договарачот на осигурувањето направил неточна пријава, или пропуштил да го даде должното известување, а тоа не го сторил намерно, осигурувачот може, по свој избор, во рок од еден месец од дознавањето за неточноста или нецелосноста на пријавата, да изјави дека го раскинува договорот или да предложи зголемување на премијата сразмерно со поголемиот ризик.

2. Договорот во тој случај престанува, по истекот на 14 дена од кога осигурувачот својата изјава за раскинување му ја соопштил на договарачот на осигурувањето, а во случај на предлог од осигурувачот премијата да се зголеми, раскинувањето настапува според самиот закон, ако договарачот на осигурувањето не го прифати предлогот во рок од 14 дена откако го примил.
3. Во случај на раскинување, осигурувачот е должен да го врати делот од премијата што отпаѓа на времето до крајот на периодот на осигурувањето.
4. Ако осигурениот случај настанал пред да е утврдена неточноста или нецелосноста на пријавата или по тоа, но пред раскинувањето на договорот, односно пред постигнувањето на спогодба за зголемување на премијата, надоместот се намалува во сразмер меѓу стапката на платените премии и стапката на премиите што би требало да се платат според вистинскиот ризик.

Член 19

1. Одредбите на членовите 17 и 18 на овие Посебни услови, за последиците од неточната пријава или премолчувањето на околностите од значење за оцена на ризикот, се применуваат и во случаи на осигурувања склучени од името и за сметка на друг, или во корист на трет, односно за туѓа сметка, или за сметка на оној на кого се однесува, ако овие лица знаеле за неточноста на пријавата или за премолчувањето на околностите од значење за оцената на ризикот.

Член 20

1. По исклучок на одредбите на оваа глава за последиците од неточни пријави и премолчување на околностите од значење за оцена на ризикот, за неточна пријава на староста во договорите за осигурување на живот важат следниве правила:
2. Договорот за осигурување на живот е ништовен и осигурувачот е должен во секој случај да ја врати примената премија, ако при неговото склучување неточно е пријавена староста на осигуреникот, а неговата вистинска граница ја преминува границата на староста до која осигурувачот, според своите услови и тарифи, врши осигурување на живот;
3. Ако е неточно пријавено дека осигуреникот има помалку години, а неговата вистинска старост не ја преминува границата до која осигурувачот врши осигурување на живот, договорот е полноважен, а осигурената сума се намалува во сразмер со договорената премија и со премијата предвидена за осигурување на живот на лицата кои се на возраст како осигуреникот;
4. Кога осигуреникот има помалку години отколку што е пријавено при склучувањето на договорот, премијата се намалува на соодветен износ, а осигурувачот е должен да ја врати разликата меѓу примената премија и премијата на која има право;

5. Ништовно е осигурувањето за случај на смрт на трето лице помладо од 14 години, и кога осигуреникот има помалку години отколку што е пријавено, а годините се под поставениот возрасен минимален услов за склучување договор за осигурување на живот, односно лицето имало под 14 години живот, како и на лице на полно лишено од деловна способност, а осигурувачот е должен да му ја врати на договарачот на осигурувањето премијата примена врз основа на таков договор.

XI. ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 21

(1) Осигурувачот е обврзан, согласно договорот за детско осигурување, да изврши исплата во следните случаи:

1. Смрт на Договарачот на осигурувањето

(а) По истек на најмалку 2 (две) години од почетокот на осигурувањето, за кои е платена премија, доколку настапи смрт на Договарачот на осигурувањето кој во моментот на смртта не е постар од 65 (шеесет и пет) години, Осигурувачот на корисникот на осигурувањето му исплаќа осигурена сума за смрт, зголемена за вредноста на инвестициското портфолио.

(б) Доколку при прием во осигурување Договарачот има одговорено на здравствен прашалник, Осигурувачот ја исплаќа осигурената сума од точка (а) и во случај кога не се изминати 2 (две) години од почетокот на осигурувањето или кога Договарачот во моментот на смртта е постар од 65 (шеесет и пет) години.

(в) Доколку не се исполнети условите од точките (а) и (б), Осигурувачот е должен, во случај на смрт на Договарачот како последица на несреќен случај, на корисникот на осигурувањето да му исплати осигурена сума за смрт зголемена за вредноста на инвестициското портфолио.

(г) Доколку не се исполнети условите од точките (а) и (б), Осигурувачот е должен, во случај на смрт на Договарачот како последица на смрт од болест, на корисникот на осигурувањето да му ја исплати вредноста на инвестициското портфолио.

2. Доживување

По истекот на осигурувањето, Осигурувачот е должен да исплати осигурена сума за доживување која претставува вредност на инвестициското портфолио.

3. Смрт на Осигуреникот

Во случај на смрт на Осигуреникот, Осигурувачот на Договарачот на осигурувањето му ја исплаќа вредноста на инвестициското портфолио.

5. **Смрт на двајцата родители на Осигуреникот како последица на ист несреќен случај**

Во случај на смрт на двајцата родители на Осигуреникот како последица на ист несреќен случај, Осигурувачот се обврзува на Осигуреникот да му исплати:

- вредност на инвестициското портфолио формирано врз основа на уплатените премии за вложување до денот на смртта на родителите; и
- договорената осигурена сума за случај на смрт.

Покрај наведеното, Осигурувачот се обврзува еднократно да ги уплати сите идни премии за договореното времетраење на полисата, намалени за делот од премијата што се однесува на ризико-осигурување.

(2) Вредноста на инвестициското портфолио од став (1) од овој член се пресметува според цената на уделите на соодветниот инвестициски фонд:

- на петтиот (5) работен ден од денот на приемот на пријавата за осигурениот случај кај Осигурувачот, во случаите на исплата поради смрт;
- на последниот ден од важноста на договорот, во случај на доживување.

(3) Со денот на извршување на исплатата од став (1) точки 1, 2, 3 и 4 од овој член, договорот за детско осигурување престанува да важи.

XII. ИСКЛУЧУВАЊА И ОГРАНИЧУВАЊА НА ОБВРСКАТА НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 22

1. Со договорот за осигурување за случај на смрт не е опфатен ризикот од самоубиство на осигуреникот или на договарачот, доколку тоа се случи во првата година од осигурувањето. Во случај на самоубиство на договарачот, доколку тоа се случи во втората и третата година од денот на склучувањето на договорот, осигурувачот не е должен да му ја исплати на корисникот осигурената сума за смрт, туку само математичката резерва и вредноста на инвестициското портфолио по договорот. Во случај на самоубиство на осигуреникот, доколку тоа се случи во втората или третата години од денот на склучувањето на договорот, осигурувачот не е должен да му ја исплати на корисникот осигурената сума за смрт, туку само вредноста на инвестициското портфолио по договорот.
2. Осигурувачот се ослободува од обврската од договорот за осигурување од несреќен случај, ако осигуреникот намерно го предизвикал несреќниот случај.
3. Ако смртта на осигуреникот или договарачот е причинета со воени операции, осигурувачот, ако нешто друго не е договорено, не е должен да му ја исплати на корисникот осигурената сума за смрт, но е должен да му ја исплати математичката резерва и вредноста на инвестициското портфолио од договорот, доколку е настаната смрт на договарачот, а доколку е настаната смрт на осигуреникот, се исплатува само вредноста на инвестициското портфолио од договорот.

4. Во секој случај, осигурувачот не е обврзан да ја исплати осигурената сума за смрт, туку само до тогаш насобраната математичка резерва и вредноста на инвестициското портфолио, ако е настаната смрт на договарачот, а доколку е настаната смрт на осигуреникот се исплатува само вредноста на инвестициското портфолио од договорот и тоа за следните случаи:
1. како последица на војна или воени операции односно непријателства и ситуации слични на војна,
  2. поради дејство на мини и бомби од сите видови или друго воено оружје,
  3. како последица на востание, немири, бунт и насилства кои настануваат од такви настани.
  4. со извршување на смртна казна;
  5. поради земјотрес;
  6. поради поплави;
  7. како последица на директна или индиректна последица од атомска катастрофа;
  8. како последица на пандемија прогласена од страна на надлежно тело;
  9. како последица на епидемија прогласена од страна на надлежно државно тело;
  10. поради саботажа или тероризам извршен од политички побуди, насилство или други слични настани во кои учествувал осигуреникот;
  11. при подготвување, обид или извршување на казнено дело со умисла како и при бегство после такво дејствие;
  12. при управување со летала од сите видови, пловни објекти, моторни и други возила без соодветна возачка исправа (вклучувајќи и лице кое е на обука за добивање возачка исправа без присуство на овластено лице) или на нелегален начин управувало со моторно возило или лице кое е соучесник во таквиот чин;
  13. при управување на моторно возило од страна на возач почетник во случаите кога не сме да управува со возилото согласно одредбите на Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата;
  14. поради дејство на алкохол, наркотички дроги или психотропни супстанции кај осигуреникот, без оглед на каква било одговорност на трето лице за настанокот на осигурениот случај. Се смета дека осигурениот случај настанал поради дејство на алкохолот, ако по настанокот на несреќниот случај е утврдено дека:
    - кај осигуреникот кој управувал со возилото е присутна концентрација на алкохол во организмот поголема од 0,5 g/kg;
    - кај останатите сопатници е присутна концентрација на алкохол во организмот поголема од 1,00 g/kg, и ако таквата состојба имала причинска врска со настанокот на осигурениот случај.
  15. Како последица на нелегално извршување на работи од страна на договарачот/осигуреникот кој не бил пријавен во задолжително социјално осигурување;
  16. Како резултат на непридржување на договарачот/осигуреникот кон предвидените мерки на безбедност и правилата за користење на соодветна заштитна опрема при извршување на работните задачи на работно место, пропишани со нормативни акти;

1. Ако не е посебно договорено и ако не е платена соодветна зголемена премија, договорените осигурени суми се намалуваат во однос помеѓу премијата што требало да се плати и дотогаш платената премија, кога ќе настане несреќен случај:
  - при управување и возење на авион и летала од сите видови, како и при спортски скокови со падобран, освен во својство на патници во јавниот превоз;
  - при рекреација од кој било вид, тренинг или учество на осигуреникот на јавни спортски натпревари во својство на регистриран член на аматерско или професионално спортско здружение и тоа за следните спортови: велосипедизам, банџи џампинг, картинг, хокеј, борење, џиу џицу, џидо, кајак, кошарка, возење со ролшуи, летање со змај, падобранство, параглајдинг, рафтинг, санкање, воздухопловство, алпинизам, автомобилизам, бокс, карате, кик бокс, мотоциклизам, мотокрос, фудбал, подводен риболов, нуркање, рагби, ракомет, скијање, скијачки спортови, тае-квон-до;

XIII. ПРАВА НА ДОГОВАРАЧОТ ПРЕД НАСТАНУВАЊЕ ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 24

1. Договорачот може најдоцна 30 (триесет) дена пред почетокот на новата осигурителна година да побара промени во полисата.
2. За промените во полисата кои се однесуваат на премијата и времетраењето на осигурителниот период, покрај условот од став 1 на овој член, треба да се поминати и најмалку 2 (две) години од моментот на склучувањето на договорот за осигурување.
3. Осигурувачот може од оправдани причини да го одбие барањето на договорачот.

Член 25

1. Договорачот може да побара капитализација без дополнително плаќање на премијата. Во таков случај, престанува да важи покритието за ризикот од смрт, односно Осигуреникот има право само на референтниот број на удели на денот на капитализација по истекот на полисата.
2. Инвестициското портфолио од ставот (1) на овој член се утврдува на денот на капитализација.
3. Капитализација е можна ако од почеток на договорот за осигурување изминале најмалку 3 (три) години и е платена премија за најмалку 3 (три) години.
4. Осигурувачот писмено ќе го извести договорачот за референтниот број на удели на избраниот инвестициски фонд, односно фондови и вредноста на инвестициското портфолио на денот на капитализацијата.
5. Со исклучувањето престануваат да важат дополнителните осигурувања.

Член 26

1. Договорачот може да достави писмено барање до Осигурувачот за целосен откуп на полисата. Осигурувачот е должен да ја исплати откупната вредност на полисата, но само доколку се поминати 3 (три) години од договорот за осигурување на живот и ако е платена премија за најмалку 3 (три) години.

2. Откупната вредност на полисата при целосен откуп одговара на вредноста на референтниот број на удели на референтниот ден на откупот, намалена за евентуалните излезни трошоци за откуп на референтниот број на удели од избраниот инвестициски фонд, односно Друштвото за управување со инвестицискиот фонд и излезните трошоци за откуп на осигурувањето кои се во прилог со полисата за осигурување. Референтен ден на откуп е следниот работен ден по прием на барањето за целосен откуп.
3. Договорачот може да достави писмено барање до Осигурувачот за делумен откуп на референтниот број на удели. Делумната откупна вредност одговара на вредноста на референтниот број на удели на референтниот ден на делумниот откуп, намалена за евентуалните излезни трошоци за откуп на референтниот број на удели од избраниот инвестициски фонд, односно Друштвото за управување со инвестицискиот фонд. Референтен ден на делумен откуп е следниот работен ден по прием на барањето за делумен откуп.
4. Почнувајќи од приемот на барањето за целосен откуп, престанува да важат сите дополнителни осигурувања. Осигурувачот има обврска само да ја исплати вредноста на откупот на осигурувањето во рок од 14 дена по прием на барањето за целосен откуп.
5. Обврската на осигурувачот при целосен откуп престанува во 0:00 часот оној ден во кој е исплатена откупната вредност.

XIV. ОБНОВА НА ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ

Член 27

1. Осигурувањето на живот кое престанало да важи поради раскинување на договорот за осигурување на живот или било претворено во осигурување без понатамошно плаќање на премијата (капитализација), може да се обнови по писмено барање на договорачот, најдоцна во рок од 12 (дванаесет) месеци по истекот на месецот за кој е платена последната премија.
2. Осигурувачот е должен да го прифати или одбие барањето за обнова во рок од 8 (осум) дена од денот на приемот на барањето. Ако осигурувачот не го одбие барањето во рамките на овие рокови, се смета дека го прифаќа.
3. Обврската на осигурувачот од обновениот договор за осигурување на живот започнува во 24:00 часот на денот кога осигурувачот го прифатил барањето за обновување ако се исполнети сите претпоставки за продолжување на договорот за осигурување на живот.
4. Доколку осигуреникот изврши самоубиство во период од една година од денот на обновување на договорот за осигурување на живот, осигурувачот ја исплаќа само вредноста на референтниот број на удели.

XV. РАСПОЛАГАЊЕ СО ПРАВАТА ОД ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 28

1. Договорачот има право на сите права од склучениот договор за осигурување на живот се додека не настане осигурен случај.
2. Сите изјави и барања на договорачот се обврзувачки за осигурувачот доколку се дадени во писмена форма или на образец на осигурувачот, и примени се од страна на осигурувачот пред да настапи осигурениот случај.

XVI. УЧЕСТВО ВО ДОБИВКА

Член 29

Договарачот, осигуреникот односно корисникот немаат право за учество во распределба на добивка на осигурувачот.

XVII. ПРИЈАВА НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 30

(1) По настапување на осигурен случај, Договарачот на осигурувањето, Осигуреникот или лицето кое има право на исплата е должно да го извести Осигурувачот и да поднесе пријава на осигурениот случај.

(2) Пријавата на осигурениот случај се поднесува во писмена форма на образец на Осигурувачот или по електронски пат, на начин утврден од страна на Осигурувачот.

(3) Кон пријавата се доставува документација потребна за утврдување на основот и висината на обврската на Осигурувачот.

(4) Основната документација потребна за пријава и обработка на осигурен случај е следната:

Пријава за Доживување:

- Оригинал полиса за осигурување на живот;
- Копија од лична карта на корисникот на осигурување;
- Изјава за носител на јавна функција на корисникот на осигурување;
- Копија од трансакциска сметка на корисникот на осигурување;
- Извод од матична книга на родени доколку корисникот на осигурувањето е малолетно лице;
- Тековна состојба не постара од 6 месеци (доколку договарач или корисник на полисата е правно лице);
- Копија од лична карта и Изјава за носител на јавна функција од сопствениците/управителите на правното лице (доколку договарач на полисата е правно лице).

Пријава поради Смрт:

- Копија од лична карта од корисникот на осигурување;
- Копија од трансакциска сметка;
- Оригинал полиса за осигурување на живот;
- Извод од матична книга на умрените;
- Потврда за смрт и лекарски извештај за причината на смртта;
- Полициски записник или друг документ издаден од надлежен орган кој водел истрага (доколку смртта настанала како последица на несреќен случај);

Пријава за Откуп:

- Оригинал полиса за осигурување на живот;
- Копија од лична карта на договарачот и осигуреникот;

- Копија од трансакциска сметка;
- Изјава за носител на јавна функција;

(5) Осигурувачот има право, доколку е потребно за утврдување на основаноста на барањето, да побара и дополнителни документи, информации или докази од договарачот, осигуреникот, корисникот или од надлежни институции, здравствени установи и други правни лица, кога тие се потребни за утврдување на околностите на осигурениот случај и правото на исплата.

(6) Трошоците за обезбедување на документацијата во врска со пријавувањето на осигурениот случај ги сноси подносителот на пријавата.

XVIII. ИСПЛАТА НА ОСИГУРЕНА СУМА

Член 31

1. Осигурувачот е должен да ја исплати осигурената сума во рок од 14 (четиринаесет) дена од денот на комплетирање на документацијата и утврдување на основаноста на отштетното побарување со сите исправи и докази пропишани со член 30 од овие Посебни услови.
2. Осигурувачот е должен без одлагање да го исплати неспорниот дел од својата обврска на име аванс, ако не е во можност да го утврди вкупниот износ за исплата во рокот утврден во став (1) од овој член.
3. Ако осигурувачот не го исплати надоместокот во роковите и начинот пропишан во став (1) од овој член, должен е за задоцнетата исплата да плати законска казнена камата.
4. Вредноста на референтниот број на удели по доспевање на полисата се пресметува по цена на вредноста на уделите на инвестицискиот фонд на последниот ден на важност на осигурувањето.
5. Во случај на смрт на осигуреникот, а пријавата е примена во текот на траење на осигурувањето, вредноста на инвестициското портфолио се пресметува согласно член 13 став (6) од овие Услови.
6. Во случај на смрт на осигуреникот, кога пријавата е примена по истекот на договорот за осигурување, вредноста на референтниот број на удели се пресметува по цената на вредноста на уделите на инвестицискиот фонд на последниот ден на важноста на осигурувањето.
7. Ако за време на одредувањето на обврските постои спор во врска со примена на даночните и други законски прописи, осигурувачот веднаш ќе го плати неспорниот дел од неговата обврска на име аванс.
8. Осигурувачот има право сите ненаплатени рати на премијата да ги наплати при исплата која ја врши врз основа на договорот за осигурување.

XIX. КОРИСНИК

Член 32

1. Право на исплата на осигурената сума имаат договарачот и осигуреникот, во зависност од настанатиот осигурен случај, односно:
  - Во случај на смрт на Осигуреникот, корисник на осигурувањето е Договарачот.

- Во случај на смрт на Договорачот, корисник на осигурувањето е Осигуреникот.
  - Во случај на доживување единствен корисник е осигуреникот.
2. Осигурената сума ќе се исплати на осигуреникот или договарачот на неговата сметка во банка. Во случај кога осигуреникот или корисникот е малолетно лице, осигурената сума се исплаќа на сметка на малолетното лице за која осигурувачот е известен од законски старател на малолетното лице.

XX. ВАЛУТА НА ОБВРСКАТА

Член 33

1. Ако премијата е договорена во евра, премијата се уплаќа во денарска противвредност по средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на уплатата.
2. Вредноста на референтниот број на удели е изразена во денари, од уплатата во денари се пресметува делот наменет за вложување.
3. Осигурената сума за случај на смрт договорена во евра, се исплаќа во денарска противвредност според средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија на денот на исплата, а вредноста на референтниот број на удели се исплаќа во денари без индексирање со девизи.

XXI. ИЗДАВАЊЕ НА ЗАМЕНСКА ПОЛИСА

Член 34

1. Договорачот е должен да пријави кај осигурувачот изгубена полисата веднаш откако дознал дека е изгубена и да го објави нејзиното исчезнување во Службен весник на Република Северна Македонија.
2. Осигурувачот може, за винкулирана или заложена полиса или полиса на која е забележена некоја друга правна работа, како и за полиса до одредена висина на осигурената сума, да бара извршување на амортизациска постапка, односно да го условува издавањето на заменската полиса со доставување на правосилна судска пресуда со која изгубената изворна полиса се прогласува за неважечка.
3. Осигурувачот издава заменска полиса во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на објавувањето на изгубената полиса во Службен Весник на Република Северна Македонија, односно од денот на правосилноста на судската пресуда.
4. Договорачот ги сноси сите трошоци во врска со издавањето на заменската полиса.

XXII. НАДОМЕСТОЦИ

Член 35

1. Договарачот е должен на осигурувачот однапред да му плати надомест за сите услуги кои посебно ги бара од осигурувачот за времетраење и по истекот на осигурувањето во висина која ја определува и ќе ја побара осигурувачот.
2. Договарачот се обврзува, заедно со договорената премија, да ги плати и сите давачки воведени со важечите прописи.

XXIII. ВОНСУДСКО РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 36

1. Осигурувачот е должен да го почитува принципот на доверливост на информациите кои се достапни во процесот на постапување со претставките.
2. Страните се согласни дека сите спорови што ќе произлезат од Договорот за осигурување, ќе се обидат да ги решаваат вонсудски на мирен начин.
3. Договарачот и осигуреникот, како и други лица на кои се однесува осигурувањето, се обврзуваат дека неопходно во писмена форма ќе го известат осигурувачот за сите спорни прашања, приговори и недоразбирања кои се однесуваат на Договорот за осигурување на живот.
4. По основ на приговорите од став (2) на овој член, осигурувачот е должен да одлучи и писмено да се произнесе во рок од 30 (триесет) дена од приемот на приговорот.
5. Во случаите кога договарачот, осигуреникот и корисникот на осигурувањето сметаат дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од Договорот за осигурување, можат да поднесат претставка до органот надлежен за вршење на надзор на осигурувачот - Агенција за супервизија на осигурување.

XXIV. ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИ

Член 37

1. Во случај кога договарачот, осигуреникот, односно корисникот на осигурувањето смета дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, истиот може да достави претставка со цел вонсудско решавање на настанатиот спор до:
  - Второстепена комисија за постапување по приговори и претставки;
  - Организација за заштита на потрошувачи и
  - Агенција за супервизија на осигурување.
2. Заемната согласност помеѓу осигурувачот и подносителот на претставката постигната во вонсудската постапка ќе биде во форма на меѓусебна спогодба.

XXV. ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 38

Сите лични податоци со кои Друштвото располага како резултат на склучувањето на договорите за осигурување ќе бидат користени и обработувани во согласност со Законот за заштита на личните

податоци и во согласност со интерните акти за заштита на лични податоци кај КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот, Скопје.

XXVI. ЗАСТАРЕНОСТ

Член 39

Побарувањата од договорот за осигурување на живот застаруваат во согласност со одредбите од Законот за облигациони односи.

XXVII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 40.

1. Договарачот на осигурувањето и осигуреникот, со потписот на понудата изречно потврдуваат дека при склучувањето на Договорот за осигурување писмено се известени од страна на осигурувачот за сите податоци согласно членовите 49 и 50 од Законот за супервизија во осигурувањето и дека пред склучувањето на осигурувањето им е оставено разумно време за донесување на конечна одлука за склучување на Договорот за осигурување. Согласно ова, договарачот/осигуреникот со потписот на понудата потврдуваат дека се известени и за правото за поднесување на жалба.
2. Во случај на судски спор надлежен е стварно и месно надлежниот суд во седиштето на осигурувачот.
3. За односите помеѓу осигурувачот и договарачот, како и на другите лица на кои се однесува осигурувањето на живот, а кои не се уредени со овие Посебни услови, се применуваат Законот за облигациони односи, и останатите позитивни законски норми.

Член 41

Овие услови влегуваат во сила и ќе се применуваат од 1.4.2026 г.